

Kompetansestige for yrkeshygienikere

Norsk Yrkeshygienisk Forening har i dette dokumentet beskrevet hvilke minimumskrav til kompetanse vi mener må legges til grunn for å utøve yrkeshygienefaget på ulike nivå. Kompetansestigen består av fire nivå og vil være retningsgivende for NYFs arbeid med kompetanseheving, utvikling av nye utdanningsmoduler, tilbud om veiledning og Norsk Yrkeshygienisk Sertifisering (NYS).

Å sikre faglig kvalitet og åpenhet i vurderingen av kompetanse er viktig. Norsk Yrkeshygienisk Forening (NYF) har utarbeidet en kompetansestige, som vi anbefaler at legges til grunn for de som ønsker å bli yrkeshygienikere, av arbeidsgivere og Arbeidstilsynet ved godkjenning av BHT.

Målet med kompetansestigen er å støtte utviklingen av en faglig forsvarlig praksis, sikre kvalitet i utdanning, veiledning og sertifisering, og være et verktøy for arbeidsgivere og myndigheter ved vurdering av fagpersoners yrkeshygienekompetanse. Kompetansestigen peker også ut retning for NYFs arbeid med utvikling av nye utdanningsmoduler, tilbud om veiledning og Norsk Yrkeshygienisk Sertifisering (NYS). Det er et mål at Norsk Yrkeshygienisk Sertifisering (NYS) får status som nasjonalt godkjenningsorgan for yrkeshygienikere.

Kompetansestigen bygger på [læringsmål utarbeidet av NYF](#), [NYFs strategiplan for 2025-2030](#), utdanningsmoduler utarbeidet av “[Occupational Hygiene Training Association \(OHTA\)](#)” og NYF, samt internasjonale krav til sertifisering utarbeidet av “[International Occupational Hygiene Association \(IOHA\)](#)”.

Kompetansestigen er også påvirket av arbeidet med å etablere en felles kompetansematrise for yrkeshygienie i Europa i regi av [European Platform for Occupational Hygiene](#).

Yrkeshygienie er et fag hvor det stilles krav til både praktisk, teknisk-naturvitenskapelig- og medisinskkompetanse. Denne kompetansen oppnås gjennom en kombinasjon av utdanning, veiledning og erfaring.

Kompetansestige

Nivå 0: Yrkeshygieniker under veiledning og utdanning (YH-U)

Nivå 0 beskriver tre veier til godkjent yrkeshygienekompetanse og består av bakgrunnskunnskap, utdanning innen yrkeshygienie, samt praksis og veiledning. Etter gjennomført innføringskurs i yrkeshygienie (OHTA201 eller tilsvarende) kan YH-U arbeide med f.eks. *kartlegginger, målinger, risikovurdering, rapportskriving*, under veiledning.

Vei 1: Universitets-/høyskoleløp

Mastergrad eller PhD med fordypning i yrkeshygiene¹.

Vei 2: Etterutdanning

Minimum bachelorgrad i teknisk-naturvitenskapelige fag².

Vei 3: Realkompetansevurdering

- Minimum dokumentert bachelornivå og relevant yrkeskompetanse.
- Kan dokumentere kunnskap tilsvarende 90 studiepoeng (sp) i matematikk, kjemi, biologi og/eller fysikk, hvor minimum 15 sp er innen matematikk og statistikk.

Under utdanning for Vei 2 og Vei 3 (eventuell tilleggsutdanning for Vei 1)

- Innføring i yrkeshygiene (OHTA201 eller tilsvarende).
- Minimum seks av utdanningsmodulene til OHTA (OHTA50x) og NYF (NYF-YE-1x), eller dokumentert tilsvarende kompetanse basert på utdanning på universitet eller høyskole nivå³.

Under praksis og veiledning

- Praksis og veiledning skal dekke målene beskrevet i "NYF's veilederhåndbok". Dette vil normalt kreve minimum to års fulltidspraksis under veiledning⁴.
- Faglig ansvarlig for veiledning skal være sertifisert yrkeshygieniker med veilederkompetanse (Nivå 3).

Nivå 1: Godkjent yrkeshygieniker (G-YH)

«Godkjent yrkeshygieniker» (G-YH) kan arbeide selvstendig uten veileder. G-YH anses som kvalifisert til å inngå i grunnlaget for godkjenning av "Godkjent BHT".

- G-YH har gjennomført opplæring og veiledet praksis som beskrevet under Nivå 0.
- Fått sin utdanning, praksis og veiledning vurdert og godkjent av NYS⁵.

Nivå 2: Sertifisert yrkeshygieniker (SYH)

Sertifisert yrkeshygieniker (SYH) skal ha utviklet faglig modenhet og evne til refleksjon over egen praksis. SYH har forståelse for fagets vitenskapelige grunnlag og kan anvende dette strategisk, med forståelse for usikkerhet og tiltaksvurderinger.

- Sertifisert i henhold til NYF sine kriterier for Sertifisert yrkeshygieniker (SYH).
- Sertifisering inkluderer vurdering av skriftlige rapporter og muntlig evaluering.
- NYS vurderer og godkjenner sertifisering og re-sertifisering.

¹ NYS/NYF vurderer hvilke master og PhD løp som tilfredsstillende læringsmålene.

² NYS/NYF utarbeider oversikt over vurdering av utdanninger og fagkombinasjoner.

³ Disse utdanningsmodulene vil etter hvert erstatte dagens fire utdanningsmoduler (NYF-YE-0x).

⁴ Praksis og veiledning anses oppnådd når målene og aktivitetene i "NYF's veilederhåndbok" er gjennomført.

⁵ Det etableres en overgangsperiode fram til 2030, hvor yrkeshygienikere på bakgrunn av kompetanse og lang erfaring kan søke om å bli registrert som «Godkjent Yrkeshygieniker». Det vil bli annonsert på NYF.no fra når det vil være mulig å søke.

Nivå 3: Veileder – sertifisert yrkeshygieniker med veilederkompetanse

Sertifisert yrkeshygieniker med veilederkompetanse er for yrkeshygienikere som ønsker å ta ansvar for utvikling av andre og yrkeshygienefaget som helhet. Forutsetter gyldig sertifisering på Nivå 2.

- Veilederkompetanse vurderes ut fra:
 - Erfaring med studentveiledning og undervisning.
 - Kollegaveiledning.
 - Faglig utviklingsarbeid (f.eks. utvikling av prosedyrer, kurs eller faglige standarder) og publikasjoner (f.eks. i *Yrkeshygienikeren* eller internasjonale tidsskrift).
 - Gjennomført veilederkurs⁶.
- NYS vurderer og godkjenner veilederkompetanse.

Bruk og forvaltning

NYF ønsker å opprette og forvalte et yrkeshygienisk kompetanseregister med oversikt over:

- Gjennomførte kurs.
- Dokumentert veiledning.
- Sertifisering og veilederkompetanse.

NYF ønsker at kompetansestigen skal være et verktøy for:

- Arbeidstilsynet ved tilsyn, veiledning og godkjenning av BHT.
- Offentlige og private aktører ved anbud og rekruttering.
- Veiledning for kompetanseutvikling i BHT og andre virksomheter.

Veien videre

Norsk Yrkeshygienisk Forening vil presentere Kompetansestigen for Arbeidstilsynet, for partene i arbeidslivet, og med utgangspunkt i Kompetansematriksen, jobbe for en konsensus i forhold til hvilke minimumskrav som skal stilles for å jobbe som yrkeshygieniker i en «Godkjent BHT» og andre steder hvor det stilles tilsvarende krav til kompetanse.

NYF ønsker jevnlig å revidere kompetansestigen i samråd med fagmiljøer, partene i arbeidslivet og myndigheter.

Det vil bli utarbeidet en håndbok for veiledere “NYF’s veilederhåndbok”, samt veiledninger for vurdering av realkompetanse, godkjenning av kompetanse (Nivå 2) og veilederkompetanse (Nivå 3). Inntil disse foreligger gjøres en individuell vurdering av kompetanse.

Norsk Yrkeshygienisk Forening vil lage og vedlikeholde en eksempelliste over godkjente teknisk-naturvitenskapelige utdanninger og fagkombinasjoner som gjøres tilgjengelig på NYF sine hjemmesider. Eksempellisten vil også gi eksempler på utdanninger som delvis godkjennes og som vil kreve tilleggstudanning.

⁶ Inntil veilederkurs er etablert, vil veiledere godkjennes basert på veiledererfaring og fagaktiviteter.

Det gjennomføres en personvernsvurdering i forkant av opprettelse av Kompetanseregisteret for å ivare ta kravene i GDPR.